

מוציא חצי זית משני כזיתים דפטור. שאינו חייב רק באופן שאחר הוצאתו נשאר שיעור מצומצם, שאילו ינטל ממנו עוד מעט יטהר הבית. תוס' ד"ה ממת].

[פירוש אחר, שמה בצק על הפנים כדי שיקבלו גוון אדום].

רבי אליעזר מחייב על כל אלו חטאת.

בנטילת צפרנים ושערו ושפמו וזקנו משום גזוז, ובשאר השנויים במשנה יתבאר בגמרא משום מה הוא חייב.

### מתניתין:

הנוטל צפרניו זו בזו, שבצפורן זו הוא קוצץ צפורן אחרת, או שנוטל את צפרניו בשיניו.

וחכמים אוסרין רק משום "שבות" בלבד. לפי שאין זה צורת המלאכות.

וכן התולש שערו בידיו, וכן שפמו, וכן זקנו שתלשם בידו.

### גמרא:

אמר רבי אלעזר: מחלוקת רבי אליעזר וחכמים, דוקא כשנטל צפרניו ביד, אבל אם נטלן בכלי — דברי הכל חייב<sup>(6)</sup>.

וכן אשה הגודלת, קולעת שער ראשה.

וכן הכוחלת את עיניה בצבע כחול מסביב לעין.

ומקשינן: פשיטא? שהרי מחלוקתן דוקא הנטלן "זו בזו" תנן.

וכן הפוקסת סורקת שערה ביד או במסרק<sup>(5)</sup>

ראשן להדביק השערות זו בזו ולהשכיבן על הראש וזה דומה לבנין. [הובא בביה"ל ס"י ש"ג].

ועוד כתבו דדוקא בחצי זית. אבל בכזית שלם ממת גדול חייב אע"ג דעדיין נשארה הטומאה, כי מ"מ אהני במעשיו, שהרי לאחר שחתך הכזית מהמת הוא עומד בפני עצמו, ואם יוציאו את המת מהבית עדיין יטמא בגלל הכזית הזה, נמצא שבהוצאת הכזית גרם טהרה לבית.

6. דחכמים סברי כרבי יהודה דמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה. דנטילת צפרנים הוי מלאכה שאי"צ לגופה שהרי אינו צריך לצפרנים עצמם אלא כונתו לסלקם מעצמו. והגמרא ידעה שחכמים במתניתין לא סברי כר"ש לפטור אף בכלי, דא"כ היה להם לפלוגי בכלי להודיעך כחם דחכמים. תוד"ה אבל.

והריטב"א כתב דכיון דכזית חשוב בעלמא לטמא, חשוב גם להוצאת שבת, ואע"פ שאינו נהנה כלום בהוצאתו.

אולם דעת הרבה ראשונים דגזיזת צפרנים ושערות הוי מלאכה הצריכה לגופה אף באינו צריך לצפרנים ושערות עצמם, והואיל והוא צריך ליפות עצמו בגזיזה הזו. ועוד שהרי במשכן גזזו את השער לצורך יפוי העור ולא לצורך הצמר. עיין בריטב"א ורמב"ן לקמן קו א, ובביה"ל רס"י ש"מ ד"ה וחייב.

5. רש"י. והתוס' בד"ה פוקסת, הקשו, א"כ למה לא תני סורקת, והריב"ש הקשה דסורקת אסור משום תלישת שערות ולא משום בנין, כדאמרין בגמרא. וביאר הריב"ש דאין כונת רש"י לסריקה ממש אלא תקון אחר הוא, ואפשר שהוא התקון שעושין הנערות שאחר שראשן סרוק היטיב ואין בו חשש תלישה ורחצין המסרק בשמן טרוף במים ומעבירין המסרק על